



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb. VIII. Qua ratione, vnus proximus sit magis diligendus, quàm alter?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

Etandum est: nam generalis regula dari nequit; cum secundum varias circumstantias hæc in omnibus casibus possint variari.

100 Ex quibus sequitur Primò, me teneri succurrere, quando possum, tali necessitate laboranti cum aliqua iactura bonorum; non minus, imò multò magis, quam teneor succurrere laboranti extrema necessitate corporali: quia illius periculum sine comparatione est grauius.

Sequitur Secundò, me cuius proximi necessitati spirituali, præsertim quando agitur de vitanda morte ipsius spirituali, siue de vitando peccato mortali, quantum uis ei voluntario, teneri succurrere, quando id possum sine meo incommodo facere, ut per se patet, & fusius ostendam in materia de correptione fraterna disput. 28. dub. 6.

101 CONCLUSIO III. Superiores, quibus cura animarum commissa est, ratione sui officij tenentur etiam cum periculo vitæ grauibz suorum subditorum necessitatibus succurrere. Ita Valentia, Malder. Lorca citati n. 86.

Colligitur hæc conclusio clarè ex Iohan. 10. ubi singulariter de pastoribus dicitur, quòd teneantur animam suam ponere pro suis ouibus; & dicuntur mercenarij, qui lupo veniente fugiunt. Vnde etiam S. Augustinus epist. 108. ad Honoratum valde fuse probat, eos singulariter obligari ne suas oues tempore persecutionis aut in similibus periculis deserant. Ex quibus sic argumentor, Priuati tenentur cum certo periculo vitæ succurrere proximo in extrema necessitate spirituali constituto: atqui Pastor secundum iam dicta longè magis & in pluribus casibus obligatur succurrere subdito, quàm priuatus proximo: ergo ille tenetur ei succurrere etiam in graui necessitate cum certo periculo suæ vitæ.

Probatur Secundò, quia Pastores idèd præcipuè accipiunt à subditis stipendium siue suam sustentationem ac præbendam, ut ijs in similibus necessitatibus succurrant, & consequenter quasi ex contractu se ad hoc obligant: ergo ad hoc tenentur etiam cum certo vitæ periculo; sicut famulus ad id conductus etiam cum certo periculo suæ vitæ tenetur dominum suum periclitantem defendere.

102 Nota Primò, Pastorem instante tali necessitate non posse inuitis subditis renunciare suo officio, sicut nec miles instante pugna potest renunciare militiæ; nam aliàs licitè vterque fugeret, veniente lupo aut inimico, renunciando suo officio.

Quando aliqui dicendi sunt constituti in graui necessitate spirituali. Nota Secundò, talem necessitatem esse Primò, quando hæretici peruerunt plebem, præsertim quando multis, & consequenter ipsi communitati, periculum imminet; quo casu etiam priuati tenentur cum periculo vitæ ei malo occurrere, quando possumt.

Secundò, quando in persecutione aut hostili incurfione fugiente Pastore tota plebs esset destituenda sacerdotibus, à quibus Sacramenta possent percipere, & in fide confirmari. vide dicta disp. 15. n. 103. & 104.

Tertiò, quando tempore pestis est periculum ne aliqui siue confessione moriantur; quos Pa-

stor alijs deficientibus teneretur etiam cum periculo vitæ audire: ne aliàs periculo damnationis exponantur, si fortè non sunt contriti; ut in rudibus præsertim facillè posset accidere.

Nota Tertiò, quando Pastor potest suis ouibus per alios sufficienter prouidere (quod tempore pestis omnino quantum potest fieri conuenit, ne Pastor sanos propter ægrotos teneatur deferere) eum non teneri se exponere periculo, ut ex S. Augustino notauimus loco mox citato: & ratio est, quia tunc cessat necessitas.

D V B I V M VIII.

Qua ratione vnus proximus sit magis diligendus, quàm alter?

103 Vidam apud Magistrum in 3. d. 29. §. Vnde etiam. docent, nos quoad affectum debere omnes proximos æqualiter diligere; sed in operis exhibitione esse differentiam; ita scilicet ut aliquibus ex caritate plus teneamur bene facere, quàm alijs. Mouentur præcipuè auctoritate D. Augustini, qui l. 1. de Doctrina Christiana c. 28. ait: *Omnes autem homines æquè diligendi sunt, sed cum omnibus prodesse non possis, his potissimum consulendum est, qui pro locorum & temporum, vel quarumlibet rerum opportunitatibus, constitutus tibi, quasi quadam sorte iunguntur.* Item in expolitio. nec. 6. ad Galatas explicans illud: *Operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei,* ait: *Omnibus enim pari dilectione vita optanda est: etsi non omnibus eadem possint exhiberi dilectionis officia.* Quam sententiam Magister non omnino rejicit, licet §. Verum quia. contrariam præferat.

104 Sed plurimi Doctores secuti D. Thom. 2. 2. qu. 26. a. 6. hanc sententiam putant esse improbabilem. Primò, quia caritas non minus est ordinata, quàm natura: atqui in naturalibus interior inclinatio respondet exteriori effectui; nam sicut terra de facto descendit infra aquam, ita intrinsecam habet ad hoc inclinationem: ergo sicut caritas inclinat ut secundum exteriorem affectum vnum præ alio diligamus; ita etiam inclinat ut similiter secundum internum affectum vnum præ alio diligamus.

Secundò, quia externa caritatis ostensio non debet esse ficta, sed debet procedere ab interiore vero affectu: ergo sicut caritas inclinat, ut vni præ altero aliquod bonum conferamus: ita inclinat ut illud ipsi præ altero optemus; & consequenter ut eum interius magis amemus: nam sicut aliquem interius amare, nihil est aliud, quàm ei velle bonum, quia ei bonum est; ita ipsi magis velle bonum quàm alteri, est eum interius magis amare quàm alterum. Et sanè si prior sententia ita generatim intelligatur, est sine dubio falsa, ut dicta argumenta probant, & præsertim secundum. Sed non credo eius Auctores eam vnquam ita generatim intellexisse.

105 Durandus verò in 3. d. 29. q. 1. a. 1. distinguit duplicem affectum caritatis, scilicet complacentiæ, quo nobis placet bonum proximi ab eo adeptum: & desiderij, quo desideramus ei bonum nondum adeptum. docetque quòd sicut vnus Beatus in cælo de facto habet maiorem

rem gloriam quam alter; ita hoc nobis debeat placere: loquendo tamen de bono nondum acquisito, nos debere omnibus æqualem gratiam & gloriam optare. Primò, quia tantum cuique bonum desiderandum est, quanti est capax: sed omnes æqualis gloriæ sunt capaces: ergo omnibus æqualis est desideranda. Secundò, quia desiderare alicui minorem beatitudinē quam alteri, videtur provenire ex aliqua invidia aut æmulatione: præsertim cum vnius beatitudo nequeat alteri obesse, eiusque beatitudinem minuere.

106 *Magister.* Eidem sententiæ valdè fauet Magister suprà. nam docet Augustinum citatum num. 103. ideo dicere nos omnes æquè ac pari dilectione debere diligere; quia debemus omnibus optare vt paria bona mereantur, ijsque tantum bonum desiderare quantum nobis, etsi non pari affectu. Quia nimirum debemus dicta bona appetitiuè magis vni quam alteri; ita scilicet vt posito casu, quo non possint omnes æqualiter idem bonum participare, id optemus nobis præ alijs, & vni proximo præ altero. Et quamuis alij D. Augustinum aliter explicant; hic tamen videtur omnino fuisse ipsius sensus. Nam cum c. 27. dixisset Deum super omnia diligendum, & proximum magis quam corpus nostrum: ed quòd ille possit nobiscum Deo frui, corpus verò nostrum non ita; siue ed quòd nostrum corpus non sit capax eiusdem beatitudinis cum anima, subdit: *Omnes autem homines æquè diligendi sunt*, &c. vt suprà citauimus. Vbi apertè insinuat, sicut ideo corpus nostrum minus diligimus quam proximum, quia non est similiter capax beatitudinis; ita ideo nos debere æquè omnes homines diligere, quia omnes æqualiter sunt capaces beatitudinis. Item cum subiungat nos ideo non debere omnibus æqualiter, sed vni magis quam alteri consulere siue benefacere, ed quòd nobis sit impossibile omnibus æqualiter prodesse; apertè insinuat nos ex parte nostra debere optare omnibus æqualiter prodesse, si qua ratione id fieri possit; & ideo præcisè posse id non omnibus æquè efficaciter velle, siue ideo posse velle vni præ altero consulere, quia non possumus omnibus æqualiter consulere.

107 *Lorca.* Hanc sententiā omnino rejicit Lorca 2.2. q. 26. in explic. a. 6. n. 8. Primò, quia qui cupit suū amicum esse sanctiorem alio sibi ignoto; nihil facit inordinatum. Secundò, quia secundum sententiam Durandi deberemus cuius optare tantam gratiam & gloriam, quantam habet anima Christi: atqui hoc est absurdum: ergo & illud vnde sequitur. Tertiò, quia non debemus singulis optare tantam gloriam, quantam per diuinam potentiam habere possent; sed solum tantam quantam habere possunt secundum diuinam dispositionem, & propriam cooperationem: qua ratione varij inter eos sunt gradus. Vnde infert Primò, nobis non licere alijs optare tantam gloriam quantam habent B. Virgo & Apostoli: quia secundum legem Dei ordinariam alij ad eam peruenire non possunt. Secundò, nos licitè vni præ altero optare præstantiorem gloriam inter eos, de quibus non constat quis eorū ad maiorem gloriam sit prædestinatus.

Nota Primò, nos varijs modis posse alicuius bonum amare. Primò, solum complacendo nobis in bono quod habet. Secundò, desiderio inefficaci ei aliquid bonum optando. Tertiò, id efficaciter ei procurando, saltem quantum in nobis est.

Item possunt hæc omnia fieri Primò, simpliciter & sine comparatione cum altero, v. c. optando Petro tantam gloriam, non curando an hæc sit æqualis alterius gloriæ nec ne.

Secundò, comparatiuè, v. c. expressè optando, vt Petrus habeat æqualem gloriam cum Paulo, aut etiam hoc maiorem. Quod rursum varijs modis fieri potest. Primò, optando vt Paulus habeat minorem gloriam, aut ne habeat maiorem, vt hac ratione Petrus habeat ei æqualem aut maiorem. Secundò, optando vt sine vilo damno Pauli Petrus sit ei æqualis, aut maior in gloria. Tertiò, optando vt Petrus habeat tantam gloriam quantam Paulus de facto habet, simul tamen huic optando maiorem quam de facto habet.

Nota Secundò, nos posse alicui præ altero velle aut bona necessaria ad salutem animæ vel corporis, vel etiam ad decentiam status sustinendam: aut talia quæ ad hæc simpliciter non sunt necessaria; vt sunt maior sanctitas, maiores diuitiæ, &c. Hoc autem dubio præcipuè agimus de bonis spectantibus ad salutem ac beatitudinem animæ, quia de his est præcipua quaestio; ex occasione tamen simul etiam de alijs agemus.

Nota Tertiò, hæc posse quæri. Primò, ad quid caritas obliget. Secundò, ad quid magis inclinet, siue quid secundum eam magis debeat. Tertiò, quid licitè fieri possit, etsi fortè contrarium magis debeat.

CONCLUSIO I. Caritas nec obligat, nec inclinat nos vt vnum proximum intensius amemus quam alium; sed potius inclinat vt omnes quam possumus intensissimè amemus propter Deum. Hæc iam est communior sententia, & apertè patet ex dictis dub. 1. concl. 3. vbi ex communiore sententia ostendi nos proximum honestè tam intensè amare quam ipsum Deum, & hoc à Beatis fieri. vbi etiam n. 2. ostendi, D. Thomam & quosdam alios dum aliquando videntur contrarium docere, accipere intensius pro appretiatiuè.

CONCLUSIO II. Etsi, vt patet ex dictis disp. 24. nu. 61. & 62. non teneamur vnquam proximum explicitè in se amare amore omnino inefficaci, & consequenter nec eiusmodi amore absolutè teneamur vnum præ altero amare: tamen posito quòd eiusmodi actus eliciamus, sæpè vnus præ altero nobis est amandus tam amore complacentiæ, quam desiderij. De priore amore id docet Durandus suprà, & S. Thomas suprà a. 7. & 13. Et persè patet, quia posito quòd velim elicere actum cōplacentiæ circa gloriam quam Sancti de facto habent, debet mihi placere quòd sanctior habeat maiorem: quia non potest mihi displicere quòd habeat tantam gloriam, quantam de facto habet: & quamuis absolutè loquendo possum desiderare vt is, qui de facto habet minorem gloriam, sit sanctior, &

108
Varijs modis alterius bonum amamus.

109

110

111

D. Thom.
Durand.

ita

ita habeat æqualem gloriam alteri; tamen ne-
queo gaudere cum habere æqualem cum eo
gloriam: quia non possum meriti gaudere de
gloria alicuius Beatissimi quam de facto habet:
cum igitur sanctior habeat maiorem, si velim
circa diuersorum gloriam gaudere, debet mihi
placere maior gloria sanctioris. Idem apertè
docent communiter Doctores de affectu desi-
derij appetitiuè maioris respectu vnius quam
alterius, vt patet ex dictis.

112

D. Thom.
Caietan.
Bañez.
Lorca.
Malder.
Turrian.
Valentia.

CONCLVSIO III. In bonis ad salutem siue
animæ siue corporis necessarijs, tenemur ali-
quando vnum proximum præ altero appetiti-
uè diligere, tam affectu interno quam exter-
no opere. Ita D. Thom. 2. 2. q. 26. a. 6. & Caietan.
Bañez, Lorca, Mald. ibidem, Turrian. disp. 76.
Valentia disp. 3. q. 4. puncto 4. & alij communi-
ter. De opere externo, est expressè D. Augusti-
ni suprà, eamque omnes fatentur. Et per se cla-
rum est quòd quando pater & alius ignotus sunt
in periculo salutis animæ aut corporis, si non
possum vtrique succurrere, me teneri potius
succurrere patri quam externo; præsertim mihi
alijs ignoto. De affectu interno prob. quia fieri
nequit, vt tunc patri magis quam alteri liberè
succurram, nisi id velim facere, & consequen-
ter nisi velim siue amem salutem patris præ sa-
lute alterius.

113

Ex quo vterius patet, quòd si extra tale pe-
riculum velim mecum statuere vtri ex ijs duo-
bus in dicto casu vellem succurrere, me teneri
velle potius succurrere patri, & consequenter
huius salutem præ salute alterius appetitiuè
amare. Nam cum apertè malum sit in eo casu
velle potius succurrere externo quam patri, aut
etiam velle vni non magis succurrere quam al-
teri (quia hoc esset virtute velle vtrumque per-
ire, cum, vt supponitur, fieri nequeat vt alteru-
ter saluus sit, nisi ei velim præ altero succurrere)
ita etiam malum est alterutrum horum velle
sub conditione, si talis casus occurreret; & con-
sequenter si velim statuere, quid tali casu essem
facturus, de eo statuere potius succurrere pa-
tri, quam alteri. Ex quo etiam patet vltima pars
conclus. 2.

114

CONCLVSIO IV. In bonis ad salutem cor-
poris aut animæ non necessarijs, caritas quan-
doque præcipit, quandoque solum suadet v-
num præ altero diligere. sequitur ex dictis.

Prior pars patet, quia quandoque aliqui ex
officio obligantur alijs cuiusmodi bona procu-
rare, v. c. Superior in Religione tenetur procu-
rare quantum potest non solum ne subditi da-
nentur, sed etiam vt in spiritu proficiant. Item
tutor tenetur sui pupilli bona non solum con-
seruare; sed etiam augere, quando commodè
potest. Quare sicut illi tenentur his præ alijs
eiusmodi bona procurare, ita iuxta dicta con-
clus. 3. tenentur hæc ijs magis quam alijs ad
iplos non pertinentibus velle, & consequenter
eos præ his in ordine ad dicta bona amare.

115

Secunda pars probatur, quia quandoque
absolutè non tenemur eiusmodi bona nobis
aut alijs procurare, ita vt peccemus ea non pro-
curando (nec enim semper sub peccato teneor
aut mihi aut alijs maiorem sanctitatem, aut ma-

iores diuitias procurare) quo casu certum est
quòd non teneor ea vni præ altero procurare;
& consequenter nec teneor eum ex hac parte
appetitiuè magis quam alterum amare. Sicut
tamen tunc caritas inclinatur, siue suadet, vt eius-
modi bona spiritualia & mihi, & si possum, alijs
procurem, ita etiam suadet vt eam mihi magis
procurem, quam alijs. vt ostendi dub. 4. concl.
6. & consequenter etiam inclinatur vt ea mihi
magis coniunctis, siue quibus magis sum obli-
gatus, magis procurem quam alijs, quando ea
vtrisque non possum equaliter procurare; atq;
ita etiam inclinatur, vt in ordine ad ea bona illos
præ his appetitiuè amem. Contrarium tamen
facere non est peccatum, sed minus decens, vt
ex dictis satis patet.

CONCLVSIO V. Numquam mihi licet op-
tare alicui minorem gratiam aut gloriam
quam de facto habet, aut etiam optare ne ac-
quirat maiorem gratiam quam habet. hoc enim
esset aperta inuidia fraternæ caritatis. Cuius ta-
men possum optare maiorem gratiam ac glo-
riam quam de facto habet; & caritas ad hoc me
inclinatur. Videtur per se clara. Primò, quia cari-
tas me semper inclinatur vt velim Deum tam à me
quam ab alijs semper magis ac magis diligis; &
sicut numquam possumus eum tantum amare,
quin mereatur adhuc magis à nobis amari; ita
numquam eum tantum amamus, quin quantum
in nobis est debeamus desiderare eum magis
amare: atqui quo quis habet maiorem gratiam
hic, & gloriam in celo, eo Deum magis amat;
ergo sicut caritas nos inclinatur ad prius nobis
alijsque desiderandum, ita & ad hæc deside-
randa.

Secundò, quia caritas nos inclinatur vt deside-
remus, & quantum est in nobis procuremus ea
quæ spectant ad maiorem Dei gloriam; & vt
hæc in nobis alijsque hominibus magis ac ma-
gis eluceat ac promoueat; atqui quo quis est
sanctior, eo in ipso magis elucet ac promouetur
Dei gloria: ergo caritas nos inclinatur, vt cuius
optemus maiorem sanctitatem siue gratiam
habitualement; & consequenter maiorem in celo
gloriam.

Obijcies Primò, Deus prædestinavit singulis
certum gradum gratiæ & gloriæ; ergo illicitè
illis optare maiorem, quia hoc esset optare
euertere ordinem diuinæ prædestinationis.

Respondeo Primò, si hoc aliquid probaret,
etiam probaret me debere esse sollicitum, ne
forte vel ego acquirerem maiorem sanctitatem,
vel alios ad maiorem sanctitatem acquirendam
excitarem, vel etiam plures à peccatis ad sancti-
tatem conuerterem, quam Deus prædestinavit.
ne forte hoc modo ordo diuinæ prædestinatio-
nis euerteretur. quæ absurdissima sunt: cum
certissimum sit caritatem Dei nos inclinare, vt
quantum possumus, optemus & laboremus, vt
omnes homines à peccatis conuerfi quam opti-
mè viuant, idque vsque ad finem vitæ, & vt tam
nos ipsi quam etiam omnes alij continuo in san-
ctitate magis ac magis proficiamus.

Nec his satisfacit, si dicas ideo nos debere
laborare, vt quotquot possumus à peccatis ad
Deum conuertamus, & sanctitatem in nobis a-
lijsque

lijsque promoueamus, tū quia nescimus quos Deus in particulari praeordinarit, & ad quam gloriam vnumquemque praeordinarit; tum etiam quia ipse facile prouidebit ne plures ad gloriam, aut ne aliqui ad maiorem gloriam perueniant, quam ipse ijs praeordinarit; non dando ijs gratias congruas, quibus conuertantur, si non sint praeordinati; aut si conuertantur, non permittendo ut in statu gratiae moriantur; aut si praeordinati sint, negando ijs eas gratias, quibus videt eos ad maiorem gloriam perueniuros quā ijs sit praeordinata; aut eos ex hac vita subrahendo antequam maiorem gloriam mereantur. Atque ita sicut non debemus esse solliciti ne Deus in sua praeordinatione fallatur, ita non debemus esse solliciti ne quis ad gloriam non praeordinatus, aut ad maiorem gloriam perueniat, quā sit illa ad quam praeordinatus est.

119 Sed hoc, inquam, non satisfacit. Quia inde sequitur Primò, Deum ex se & sine respectu ad nostra opera, siue nulla ex parte nostra data causa, omnes eos qui de facto damnantur, ante omnia eorum prauiſa demerita voluisse à cælo excludere, & cōsequenter eos in æternū dānari.

Secundò, Deum positū velle ac curare ne aliqui non praeordinati perueniant ad gloriam, aut ne praeordinati mereantur maiorem gloriam, quā sit ea ad quam sunt praeordinati: sicut ipſus est positū procurare ne vllus praeordinatus moriatur in peccato mortali, aut ne non mereatur tantam gloriam ad quam est praeordinatus: vtrumque enim secundum eam sententiam est medium necessarium ne ordo diuinæ praeordinationis inuertatur: quicūque autem vult efficaciter aliquem finem, ad eum spectat procurare media ad eum acquirendum necessaria. Quae videntur repugnare Arausico. 2. c. 25. vbi ait: Aliquos verò ad malum diuinā potestate praeordinatos esse, non solum non credimus, sed etiam si sint qui tantum malum credere velint, cum omni detestatione in illos anathema dicimus. certè aliquos ante prauiſa demerita destinari ad dānationem, est eos praeordinari ad malum.

120 Tertiò, sequeretur, nos non debere esse sollicitos ut nostram aliorumque perfectionem promoueamus: quia sicut nullum est periculum ne ob nostram diligentiam plures saluentur, aut ne aliqui maiorem gloriam mereantur, quā à Deo est praeordinatum; ita secundum illam opinionem nullum potest esse periculum, ne ob nostram negligentiam aliqui praeordinati non perueniant ad gloriam, aut ne perueniant ad maiorem, quā à Deo praeordinatum est. Eodem enim modo impossibile est praeordinationem Dei in hac vel illa parte falli, aut nostra diligentia aut negligentia eius ordinem inuerti, aut vlla ex parte immutari. atque ita non oportebit nos magis esse sollicitos pro vna parte quā pro alia. Possent hæc pluribus confirmari, & contrariæ responsiones refutari; sed non est huius loci hæc ex professo, aut fusiùs tractare.

121 Ad obiectionem igitur Respondeo Secundò, vel inde sequi longè esse verius Deum neminem ad certum gradum gloriae elegisse ante

prauiſa ipsius merita: vnde etiam sicut ipse quantum est ex se, & nisi nostra peccata impedirent, cupit omnes omnino homines ad gloriam peruenire; ita cupit singulos maiorem gloriam mereri, quā de facto mereantur, nec per eū sed per nos stat, quo minùs hoc fiat. vnde etiam ex parte sua ad hoc dat omnibus sufficientem gratiam, qua de re vide plura apud Lessium in tractatu, quem de Prædestinatione scripsit, præsertim sect. 6.

Obijcies: Etsi liceat mihi optare maiorem sanctitatem cuius viator, quā ipse de facto habet; secus tamen esse de Beatis: quia cum certum sit propter Dei ordinationem eos de facto nullo modo posse acquirere maiorem sanctitatem quā habent; videtur stultum ac vanum hoc optare, sicut vanum est optare quoduis aliud impossibile, cum hoc nequeat ad aliquid esse vtile.

Respondeo, etsi vanum sit velle laborare ut aliquid fiat, quod scimus esse impossibile, tamen nos sæpe honestè aliqua similia simplici aliquo desiderio optare. Honestissimè enim desideramus nos non commississe ea peccata, quae fecimus: nam etsi hoc nequeat esse vtile ad illos effectus ponendos, qui iam omnino impossibiles sunt; est tamen vtile ad ostendendum nostrum erga Deum & virtutem affectum, eumque in nobis magis excitandum; aut ob similes aliquos fines.

CONCLUSIO VI. Licet atque adeo honestè tam mihi quā cuius alteri in particulari saltem viatori opto, ut tantum amet Deū quantum Apostoli aut etiam Beatissima Virgo eum amant; ac consequenter ut habeat tantam caritatem ac sanctitatem quantum hac de facto habet. Sequitur aperte ex sententia Durandi & Magistri, quos citauimus. 105. & 106. atque etiam ex mente ipsius D. Thomae 2. 2. qu. 26. a. 7. Vbi generatim docet, me honestè desiderare cuius viatori mihi coniunctiori ut habeat maiora merita, & consequenter sanctitatem maiorem quā habeat alius qui de facto est eo sanctior: vbi neminem excipit. Quod si possem alicui mihi propinquo optare tantam sanctitatem, quare non etiam mihi ipsi, aut etiam cuius alteri homini? Satis etiam aperte colligitur ex S. Augustino, quem citauimus & explicuimus. 103. & 106. Sequitur etiam clare ex conclus. præcedente: nam si nullus vnquam habeat tantam gratiam, quin possem ei optare maiorem, & procurare si possem; potero ei optare tantam, quantum B. Virgo de facto habet. Nam aliàs alicubi deberem bitere, ita ut alicui non possem optare maiorem gratiam quā habeat.

Probatur præterea Primò, quia, sicut cedit in honorem Dei quod Apostoli ac Beatissima Virgo eum tantum hic amarint, & tot ac tam heroica opera ipsius causa fecerint: ita cederet in maiorem ipsius honorem, si plures eum tantum amarent, ac tanta opera in eius honorem fecissent: atqui honestum est optare quicquid cedit in maiorem Dei gloriam: ergo etiam illud optare est honestum.

Secundò, quia illicitè absolute desiderarem aut gauderem quod aliquis habeat maiorem

Deus ex parte sua cupit omnes homines saluos fieri, & vnumquemque maiorem gloriam mereri.

Lessius.

123

Honestè quandoque optamus id, quod scimus impossibile.

concl. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

123

August.

124

caritatem, minusque Deum amet, quam Beatissima Virgo eum de facto amat: quia sic gaudere proximum carere maximo bono, atque ita gaudere de malo ipsius: ergo licet ei opto ut tantum Deum amet, quantum Beatissima Virgo eum amat. Probatur consequentia, quia sicut ex eo quod illicitum sit gaudere proximum carere caritate, optime inferitur honestum esse optare eum habere caritatem: ita ex eo quod illicitum sit gaudere proximum minus amare Deum, quam eum amet Beatissima Virgo, bene inferitur esse honestum, optare ut ipse tantum amet Deum, quantum hanc eum amat.

Tertio, quia cum tale desiderium habeat obiectum tam materiale quam formale honestum, scilicet maiorem proximi sanctitatem, quatenus cedit in maiorem Dei gloriam, nulla potest reddi ratio cur honeste elici nequeat.

125 Dices Primum, hoc desiderium esse illicitum, quia cedit in diminutionem gloriæ Beatissimæ Virginis, cui valde honorificum est non habere ullum purum hominem sibi parem in gloria; sicut in regno terreno valde honorificum est alicui principi quod sit primus post regem, nec ullum alium sibi habeat parem. Respondeo, negotium assumptum eiusque probationem: nam non habere sibi parem solum est bonum in participatione boni finiti, qualis est gratia regis terreni, & omnis honor ab eo participabilis; quo enim plures his fruuntur, eo quisque minus eis fruatur. Secus autem est in participatione boni omnino infiniti, quale est ipse Deus, in cuius fruitione omnis Beatorum felicitas, gloria ac bonum consistunt, qui propter aliorum consortium nullo modo minus Deo fruuntur, quam alius fruerentur; sed potius magis, cum eo tunc fruuntur non solum per se, sed etiam per alios; quorum gloria etiam plurimum gaudent, multoque magis quam hic gaudeamus de gloria parentum aut fratrum, in quibus nos etiam honorari concipimus. His adde, Beatissimam Virginem hac ratione omnibus accidentali gloria sine comparatione eminere, eo quod sit mater Dei, quod ei uni competit.

126 Dices Secundum, Deus facillime potuit vel pluribus vel etiam omnibus dare talem gratiam, qua ad sanctitatem Beatissimæ Virginis pervenissent: ergo eum hoc non fecerit, iudicavit non esse ad maiorem suam gloriam, nec expedire ut plures haberent talem sanctitatem.

127 Respondeo, negando consequentiam: quia alias etiam sequeretur, non expedire, nec fore ad Dei gloriam si ullus ex ijs qui dantur saluaretur, aut si ullus omnino homo plus Deum amaret quam de facto eum amet, aut etiam pauciora peccata committeret quam de facto committat, ideoque Deum nolle hanc fieri, quia similiter ei facile fuit omnibus dare eam gratiam, qua saluarentur, aut eum magis amarent, aut pauciora peccata committerent. Illa autem sunt aperte absurda, & præsertim ultimum; nam Deus non potest velle peccata committi, & hoc ei necessario displicet. Item inde similiter sequeretur, nos illicite optare & ex parte nostra conari ut plures salventur, quam de facto salven-

tur, & ut pauciora peccata committantur, & plura bona opera fiant, &c. quæ absurdissima sunt. Sicut igitur non ideo Deus non dat omnibus eam gratiam, qua videt eos peccata vituros si daretur, quia cupit eos ea committere, aut quia non cupit ea non committi; sic non ideo non dat alijs tantam gratiam qua videt eos ad sanctitatem Beatissimæ Virginis perventuros, si ijs daretur, quia vult eos ad tantam sanctitatem non pervenire: sed ob alias causas sibi notas. Interim dat singulis eas gratias, quibus, si vellent diligenter collaborare, possent ad maiorem sanctitatem pervenire, quam de facto perveniunt, & ex parte sua cupit eos ad maiorem pervenire; & ad hoc etiam maiores gratias daret, nisi nostris peccatis & negligentia in utendo gratijs acceptis id impediremus.

Dixi, nos hac honeste optare saltem viatoribus. Quia cum hi possint semper adhuc gratia proficere, res de ijs est clarius; & circa hoc desiderium potest aliquo modo esse efficax, & nos incitare ut totis viribus laboremus in nobis & alijs sanctitatem promovere; ut magis & magis ad illorum sanctitatem accedamus. Secus est in Beatis, qui iam suum statum habent, nec possunt in sanctitate amplius proficere. Unde etiam D. Thom. supra a. 3. & 13. videtur facere discrimen hac in re inter Beatos & viatores. Si tamen loquamur solum de simplici aliquo desiderio siue velleitate, nihil prohibet nos etiam simile habere circa ipsos Beatos, ut patet ex dictis n. 122.

CONCLUSIO VII. Caritas me nullo modo potest inclinare, ut aut mihi aut alteri ita optem gratiam aut gloriam cum Apostolis aut Beatissima Virgine, ut simul explicite aut implicite optem hos non habere maiorem. hoc enim aperte esset contra amorem ac reverentiam his debita, nec potest habere honestum finem. Quare ut licite optem, alicui ut habeat æqualem gratiam cum Apostolis, debet hoc ita fieri ut nullo modo optem horum gratiam minui; eorum non habere maiorem gratiam quam de facto habeant, aut quam sit ea quam alteri opto; sed solum ei optando tantam gratiam, quantum Apostoli de facto habent, nullo modo interitum optando ne hi habeant maiorem.

Ex his satis patet argumenta Loræ allata. 107. non satis refutare sententiam Durandi. Ad primum, distinguo assumptum. Nam si talis ita cupiat suum amicum esse alio sanctiorem, ut implicite cupiat hunc esse minus sanctum; illicite id facit; secus est si solum cupiat amicum suum esse sanctiorem quam alter de facto sit; cum quo optime consistit eum quantum est ex se, optare utrique maiorem sanctitatem quam de facto habeant, aut etiam inter se æqualem; quo casu neurri inuidebit, sed utrique bene volet.

Ad secundum, nego assumptum. Nam sententia Durandi non est ita intelligenda, quasi obligeamur positive & expresse velle omnes homines habere tantam gratiam, quantum sunt absolute capaces; (nam, ut ostendi conclus. 1. non tenemur erga proximum habere eiusmodi desideria, quæ nullo modo possunt esse effi-

Non habere
sibi parem
solum est
bonum in
participati-
one boni fi-
niti.

Deus non
ideo non dat
nobis maiore
gratiam, quia
non vult
nos minus
sanctitatem
acquirere.

125

D. Thom.

126

Nullo modo
possit optare
de Apostolis
habere maiorem
gratiam quam
de facto habeant.

130

131

D V B I V M IX.

Quosnam & in quibus bonis debeamus præ alijs diligere?

132 Ad tertium, Respondeo nos non teneri proximo positivè tantam gratiam optare; licet tamen id facere iuxta dicta ad secundum, præsertim posito quòd detur certus gradus gratiæ, quo non potest dari intensior. Nam aliàs posito quòd nequeat dari gratia tam intensa, quin Deus nobis possit infundere intensiorem, non possumus alicui optare gratiam intensissimam possibilem, quia nulla talis datur. Quare tunc sententia Durandi ut vera sit, debet intelligi secundum nostram conclusionem 7. scilicet nullum habere gratiam tam intensam quin possimus ei optare intensiorem.

133 Ex dictis demum patet, id quod communiter Theologi & Patres docent, nos debere vnum proximum præ altero diligere, & nos ipsos magis quam alios, propriè loquendo debere intelligi de amore appetitativè maiore, ita scilicet ut casu, quo non possimus utrique æqualiter gratiam procurare, aut æquè efficaciter velle, eam nobis magis ac maiorem velimus quam alijs, & vni proximo quam alteri: ita tamen ut quantum est in nobis his etiam æqualem optemus, & simus parati eam procurare, si commodè possemus: iuxta dicta num. 131. Ita ut caritas eatenus solum, siue ea sola ratione nos inclinet, ut nobis nobisque propinquiorebus magis aut maiorem optemus gratiam quam alijs, in casu quo non potest utrique æqualiter contingere. Quod non est absolute mihi maiorem optare gratiam quam alijs, sed eandem siue parvam, siue magnam optare magis mihi mihi què propinquiorebus quam alijs: id què quasi sub conditione, scilicet posito quòd non possit utrique æqualiter contingere. Cum quo optimè consistit, quòd absolute siue sublata tali conditione optem omnibus æqualem gratiam, & consequenter obiectivè equaliter omnes amem: quare tam intensivè quam obiectivè honestè omnes æqualiter amamus; modò iuxta dicta sit inæqualitas in appetitione. Excipe tamen casum quo aliquibus opto maiorem aut minorem gloriam cum aliqua reduplicatione, sic magis sanctis quæ tales sunt, siue posito quòd sint magis sancti, debeo maiorem gloriam optare quam minus sanctis quæ tales sunt. cum quo potest consistere ut his optem æqualem sanctitatem, atque ita utrosque æqualiter obiectivè amem. Et hanc omnino credo esse sententiam Durandi, Magistri, ac ipsius D. Augustini. quos citavi n. 103, 105, 106.

Coninck de act. supernat.

134 Hanc difficultatem tractat D. Thom. 2. 2. q. 26. ar. 7. 8. 9. 10. 11. 12. in quibus partim ab eo, partim ab ipsius interpretibus variæ tanguntur difficultates, quæ hoc dubio paucis explicabimus.

Prima difficultas est, utrum teneamur nobis coniunctiores præ alijs amare. Secunda, utrum teneamur sanctiores magis amare quam eos qui nobis sunt coniunctiores. Tertia, utrum parentes sint magis amandi quam filii vel vxor, & pater præ matre, & filii præ vxore. Quarta, utrum in bonis spiritualibus pater aut filius carnalis sit amandus præ spirituali. Quæ in re Caietan. q. 26. a. 8. docet, patrem ac filium spirituales in spiritualibus absolute præponendos esse carnalibus. Contrà Bañez ibid. dub. 2. docet, in iis quæ spectant ad salutem, præponendos esse carnales. Quinta, utrum in aliquo casu insignis benefactor, qui v. c. me convertisset ad fidem, & liberasset à certissimo mortis periculo, id què cum periculo vitæ suæ, sit amandus præ patre, vxore aut filiis. Sexta, utrum magis amandus sit benefactor, quam is cui bene fecimus.

135 Nota Primò, cum D. Thoma supra art. 8. homines varias inter se habere coniunctiones; & vnamquamque postulare, ut certo ordine se sequantur, ac se mutuo iuvent in iis quæ ad illam coniunctionem spectant. v. c. ciues in iis quæ spectant ad officia suæ reipubl. magis amant & promouent suum ciuem, quam alium suum consanguineum, qui non sit illius reip. ciuis: v. c. magis debeo optare ut is qui fungitur in mea ciuitate magistratu, bene & utiliter regat, quam ut id ita faciat meus consanguineus, qui fungitur magistratu in alia ciuitate: & si possum debeo priorem magis in suo munere iuuare quam secundum, præsertim quando hoc reip. magni interest. Similiter milites in rebus ad militiam spectantibus præponunt suos commilitones alijs, illis magis optando victoriam, & eos in ea acquirenda magis iuuando, quam alios etiam suos consanguineos. Ratio est, quia hoc spectat ad eorum officium; & cum sint simul membra vnius communis, in rebus ad hanc spectantibus bonum vnius est bonum alterius.

136 Nota Secundò, cognationem spiritualemente multiplicem. Prima, quæ omnes Christiani dicuntur fratres, & vnius Christi ac Ecclesiæ filii. & hæc cognatio inter omnes verè fideles est æqualis. Secunda, quæ omnes existentes in gratia singulariter sibi coniunguntur. Tertia, quæ membra eiusdem Religionis inter se coniunguntur. Quarta, quæ est inter eos quorum vnus alium ad fidem conuertit, aut eius est Pastor, vel confessorius, &c. & tunc vnus dicitur alterius pater spiritualis.

137 Nota Tertiò, aliquem tripliciter respectu alterius posse dici patrem spiritualemente. Primò, præcisè

134 D. Thom.

Bañez.

135 D. Thom.

Varie hominum inter se coniunctiones varium amorem exigunt.

136 Multiplex cognatio spiritualis.

137 Triplex spiritualis pater.